

Τίτλος: ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ, ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Κωδ.αναγν.: αρ. comp. 391

Ημερ. παραγ.: 1813-1865

Μέγεθος: 2 αρχειακά κουτιά (4 φάκελοι)

Πλαίσιο παραγωγής

Παραγωγός (-οί): Σπυρίδων Τρικούπης

Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Σπυρίδων Τρικούπης, γιος του Ιωάννη και της Αλεξάνδρας Παλαμά, γεννήθηκε στο Μεσολόγγι το 1788. Μαθητής της Σχολής των Παλαμάδων, έμαθε ιταλικά, αγγλικά και γαλλικά στην Πάτρα, όπου εργάστηκε ως υπάλληλος του αγγλικού προξενείου. Φίλος του λόρδου Guilford, ταξίδεψε με την προτροπή του στην Ευρώπη, για να παρακολουθήσει σπουδές φιλολογίας και φιλοσοφίας. Τους πρώτους μήνες του 1822 επέστρεψε στην Ελλάδα και τάχθηκε στο πλευρό του Αλ.Μαυροκορδάτου, ενώ από το 1824-1828 εκλεγόταν πληρεξούσιος της επαρχίας Μεσολογγίου. Συνεργάστηκε με τον Ι.Καποδίστρια ως γενικός γραμματέας της Επικρατείας και επί των Εξωτερικών υποθέσεων με τον οποίον όμως διαφώνησε για θέματα εσωτερικής πολιτικής και τον αντιπολιτεύθηκε. Επί Αντιβασιλείας (1833) ανέλαβε την προεδρία της κυβερνήσεως καθώς και τη γραμματεία επί των Εξωτερικών και Εκκλησιαστικών. Από το 1834 ως το 1837 διετέλεσε πρεσβευτής της Ελλάδος στο Λονδίνο, ενώ επιστρέφοντας στην Ελλάδα τέθηκε επικεφαλής της συνταγματικής αντιπολίτευσης. Το 1841 και μέχρι την κατάργηση των πρεσβειών το 1843 ξαναβρέθηκε στο Λονδίνο. Έλαβε μέρος ως υπουργός επί των Εξωτερικών και Εκκλησιαστικών στην πρώτη μετά την Εθνοσυνέλευση κυβέρνηση του Αλ. Μαυροκορδάτου, ενώ από το 1844 μέχρι το 1849 παρέμεινε εκτός εξουσίας αλλά μέλος της Γερουσίας. Το 1849 ο Τρικούπης επέστρεψε στην πρεσβεία του Λονδίνου όπου παρέμεινε μέχρι το 1862, όταν αποχώρησε πλέον για λόγους υγείας και εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αθήνα για να ιδιωτεύσει.

Ο Τρικούπης εκτός από πολιτικός υπήρξε σπουδαίος λόγιος, ρήτορας και ιστοριογράφος. Εκφώνησε μεταξύ πολλών άλλων τον περίφημο επικήδειο λόγο στο λόρδο Βύρωνα (1824) και το λόγο «περί ομονοίας» (1825). Το σπουδαιότερο όμως έργο του είναι η συγγραφή της τετράτομης *Ιστορίας της Ελληνικής Επανάστασεως*, η οποία εκδόθηκε για πρώτη φορά στο Λονδίνο το 1856.

Ο Τρικούπης παντρεύτηκε το 1826 την Αικατερίνη Μαυροκορδάτου (Κων/πολη, 1800-Αίγινα, 1871), αδελφή του Αλέξανδρου, με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά: τον Χαρίλαο (1832-1896) και τη Σοφία (1838-1916).

Ο Σπυρίδων Τρικούπης πέθανε στην Αθήνα, πλήρης ημερών, το 1873.

Ιστορικό διατήρησης / διαδικασία πρόσκτησης:

Το αρχείο του Σπυρίδωνος Τρικούπη ταξινομήθηκε από την κόρη του Σοφία σε πέντε λευκώματα. Με την από 12 Αυγούστου διαθήκη της η Σοφία Τρικούπη κατέστησε κληρονόμους της τον εξάδελφό της Κωνσταντίνο Θ.Τρικούπη και τον πρόην γραμματέα του αδελφού της Κωνσταντίνο Παπαλουκά από τους οποίους ζήτησε να συμμορφωθούν με τις προφορικές εντολές της για τη φύλαξη των αρχείων του πατέρα της και του αδελφού της και την παράδοσή τους στην έρευνα. Το αρχείο του Σπυρίδωνος Τρικούπη καθώς και το μεγαλύτερο μέρος του αρχείου του Χαριλάου Τρικούπη πήρε ο Κ.Παπαλουκάς, τα οποία περιήλθαν στα χέρια του μικρανηψιού του, δικηγόρου, Χαρ.Νιανιάρα.

Αγορά από Χάρη Νιανιάρα, 1987 ή 1989 (:).

Περιεχόμενο

Παρουσίαση περιεχομένου:

Το αρχειακό υλικό αποτελείται από αλληλογραφία Ελλήνων και ξένων επιστολογράφων που αναφέρεται: στη δημόσια υπηρεσία του Σπυρίδωνος Τρικούπη -την πολιτική του ιδιότητα ως πληρεξουσίου Μεσολογγίου, τα πολιτικά του αξιώματα επί Καποδίστρια, Αντιβασιλείας, κυβερνήσεως Αλ.Μαυροκορδάτου (1825-1862)-, στην πολιτική σχέση του με τον Αλ.Μαυροκορδάτο (1827-1855) και κυρίως τη διπλωματική του δραστηριότητα στις εξωτερικές υποθέσεις της Ελλάδος ως απεσταλμένου πρεσβευτή στο Λονδίνο (1850-1861). **Βλέπε επισυναπτόμενη αναλυτική περιγραφή.**

Σύστημα ταξινόμησης:

Δεν τηρήθηκε απόλυτα η αρχική ταξινόμηση των λευκωμάτων η οποία ήταν καθαρά χρονολογική, αλλά για λόγους ευχρηστίας έγινε παράλληλη ταξινόμηση της αλληλογραφίας κατά αποστολέα και κατά ιδιότητα των επιστολογράφων.

Συμπληρωματικές πηγές

E.A.I.A.:

Αρχείο Χαριλάου και Σοφίας Τρικούπη, αρχείο Α.Πάικου, αρχείο οικογένειας Δεληγεώργη.

Άλλοι φορείς:

Αρχείο Αλ.Μαυροκορδάτου (Γ.Α.Κ.), αρχείο οικογένειας Α.Ρ.Ραγκαβή (Ακαδημία Αθηνών / Κ.Ε.Ι.Ν.Ε), αρχείο Α. και Γ. Κουντουριώτη (Γ.Α.Κ.)

Παρατηρήσεις

Παρατηρήσεις:

Οι επιστολές του ενός εκ των πέντε λευκωμάτων αποκολλήθηκαν στο παρελθόν (δεν γνωρίζω πότε και από ποιόν, αλλά ήταν λυτές σε ντοσιέ, ταξινομημένες κατά επιστολογράφο), ενώ οι υπόλοιπες (4 λευκώματα που έφεραν επικολλημένες ενδείξεις στο εσωτερικό καθώς και τις ενδείξεις «Ιδιαίτερα» με χρονολογίες στα εξώφυλλα) αποκολλήθηκαν από τον συντηρητή Ερ.Δελλαρόκα την άνοιξη του 1997. Το σύνολο της λυτής αλληλογραφίας βρίσκεται σήμερα τοποθετημένο σε τέσσερις φακέλους (2 αρχειακά κουτιά).

ΑΡΧΕΙΟ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

(1813-1865)

Φάκελος 1

ΠΟΛΙΤΙΚΑ -ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ (1825-1862)

- Δημόσια υπηρεσία: άδεια Βουλευτικού Σώματος, πρόσκληση Διοικητικής Επιτροπής, δηλοποίηση Γραμματείας επί της Οικονομίας, διοριστήρια Συμβούλου Επικρατείας, προέδρου κυβερνήσεως, υπουργού, διπλωματικού απεσταλμένου, κοινοποιήσεις τιμητικών διακρίσεων κ.ά. (1825-1862).
- Επιστολές (2) Ιωάννη Τρικούπη προς τον γιο του Σπυρίδωνα (Μεσολόγγι, 1822).
- Επιστολή Γ.Πραϊδή και Α.Πολυζωΐδη προς αδελφούς Σπ.Τρικούπη και Αλ.Μαυροκορδάτο (3 Σεπτ. 1824).
- Αντίγραφο επιστολής Θ.Κολοκοτρώνη προς τον Άγγλο υπουργό Εξωτερικών Γ.Κάνιγγ (30 Ιουνίου 1825).
- Δύο έγγραφα της Διοικητικής Επιτροπής προς την Επιτροπή Εθνικού Ταμείου (1826-1827).
- Επιστολές Κ.Λιβέριου προς αδελφό Σπ.Τρικούπη (Ναύπλιο, 1827-1828).
- «Έγγραφα αφορώντα τα τει εκλογεί μου ως πληρεξουσίου Μεσολογγίου, Επί Καποδιστρίου»: επιστολές Δημογεροντίας Μεσολογγίου (1829, 1832).
- Επιστολή Σπ.Τρικούπη προς Μίσσιο -μέλος της Επιτροπής οθωμανικών κτημάτων- (Νάπλιο, 16 Μαρτίου 1833).
- «Αρχιερείς περί Συνόδου»: επιστολές διαφόρων αρχιερέων προς Τρικούπη (υπουργό επί των Εκκλησιαστικών) για τα θέματα της Εκκλησίας (Μάρτιος-Ιούνιος 1833).
- Περιλήψεις ακροάσεων Τρικούπη με τον βασιλιά Όθωνα, τον πρίγκηπα Μαξιμιλιανό, συζητήσεις Όθωνα και Prokesh-Osten (1841).
- Συλλυπητήρια επιστολή προς Αικατερίνη Τρικούπη για τον πρόωρο θάνατο της θυγατέρας της Αγλαΐας (1842).
- Επιστολές (2) δημάρχου Μεσολογγίου, Ν.Μακροτασόπουλου προς Τρικούπη και Μαυροκορδάτο (1843).
- Επιστολές πατριωτών Μεσολογγίου, πληρεξουσίων κ.ά. προς Σπ.Τρικούπη, Κ.Λιβέριο, Στάμο Στάικο (1823-1843).
- Ποικίλα: σημειώσεις ελληνικής γραμματικής, έγγραφο στο συριλικό (;) αλφάβητο, χειρόγραφο Τρικούπη για τη συγγραφή της Ιστορίας της Ελληνικής Επανάστασεως (;).

Φάκελος 2

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ (Α.Μαυροκορδάτος) (1827-1855)

Η «ιδιαιτέρη» αλληλογραφία του Σπ.Τρικούπη που περιλαμβάνεται στους φακέλους 2-3 με τον φίλο και κουνιάδο του Αλ.Μαυροκορδάτο, με τους υπουργούς Εξωτερικών και πρεσβευτές αναφέρεται σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και διπλωματικών σχέσεων της Ελλάδας κυρίως την περίοδο του Κριμαϊκού πολέμου και της κατοχής των Αγγλογάλλων.

1-6) Επιστολές Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου προς Σπυρίδωνα Τρικούπη (1827, 1834-1837, 1840-1845, 1850-1855).

7-9) Σχέδια επιστολών Τρικούπη προς Μαυροκορδάτο (ιδιόχειρα και δια χειρός Χαριλάου Τρικούπη), ¹(1834,1841, 1854-1855).

Φάκελος 3

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ (Βασιλιάς, υπουργοί, πρεσβευτές) (1850-1861)

1) «Τω Βασιλεί»: σχέδια επιστολών Σπ.Τρικούπη (οι περισσότερες δια χειρός Χαριλάου) προς τον Βασιλέα (1853, 1855-1856).

2) Επιστολές υπουργών Εξωτερικών Αναστασίου Λόντου και Πέτρου Δεληγιάννη προς Τρικούπη (1850-1851).

3) Επιστολές υπουργού Εξωτερικών Ανδρόνικου Πάικου προς Τρικούπη (1850-1854).

4) Επιστολές υπουργού Εξωτερικών Περικλή Αργυρόπουλου προς Σπυρίδωνα και Χαρίλαο Τρικούπη (1854-1855).

5) Αλληλογραφία Δ.Γ.Βούλγαρη (προέδρου κυβερνήσεως), Ν.Σιλήβεργο και Μ.Ποτλή (υπουργών Εξωτερικών) με τον Τρικούπη: επιστολές των παραπάνω και σχέδια επιστολών Τρικούπη (δια χειρός Χαριλάου), (1855-1856, 1859).

6) Αλληλογραφία Α.ΡίζουΡαγκαβή (υπουργού Εξωτερικών) με τον Τρικούπη: επιστολές Ραγκαβή προς Σπυρίδωνα και Χαρίλαο και σχέδια επιστολών Τρικούπη (ιδιόχειρα και δια χειρός Χαριλάου) (1854-1859).

7) Επιστολές Θρασύβουλου Ζαΐμη (υπουργού Εξωτερικών) προς Τρικούπη (1860).

8) Αλληλογραφία Ανδρέα Γ.Κουντουριώτη (υπουργού Εξωτερικών) με τον Τρικούπη: επιστολές Κουντουριώτη και σχέδια επιστολών (ιδιόχειρα Σπυρίδωνος και Χαριλάου), σχέδια συμβάσεως περί δανείου (1859-1861).

9) Επιστολές Φωκίωνος Ρωκ (πρεσβευτή της Ελλάδος στο Παρίσι) προς Τρικούπη (1854-1855, 1858).

10) Επιστολές διαφόρων προς Τρικούπη: Κ.Ζωγράφου, Ν.Α.Μιαούλη, Κ.Σγινά, Νεόφυτου Βάμβα, Ν.Α.Λιδωρίκη, Ιωσήφ Βαρότση, Π.Νοταρά, στρατηγού Δ.Καλλέργη κ.ά. (1850-1861).

¹ Στα περισσότερα σχέδια επιστολών του Σπυρίδωνα Τρικούπη αναγνωρίζουμε τον γραφικό χαρακτήρα του γιου του, ο οποίος από το 1855 ήταν και επισήμως διορισμένος γραμματέας της ελληνικής πρεσβείας στο Λονδίνο, όπου πρεσβευτής ήταν ο πατέρας του.

Φάκελος 4

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ (Ξένοι επιστολογράφοι) (1813-1865)

- 1) Επιστολές (26) Frederic North, Earl of Guilford προς Σπυρίδωνα Τρικούπη, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα (1813-1826).
- 2) Επιστολές των Άγγλων υπουργών Εξωτερικών Palmerston (1834-1855) στα γαλλικά και W.E.Gladstone (1858-1861) στα αγγλικά προς Τρικούπη.
- 3) Επιστολές του φιλέλληνα Άγγλου καθηγητή Edward A.Freeman στην ελληνική και αγγλική γλώσσα προς Τρικούπη (1855-1865).
- 4) «Ιδιαίτερα διάφορα»: επιστολές διαφόρων ξένων επιστολογράφων, πολιτικών και μη, μεταξύ των οποίων οι: Abel, Edmund Lyons, Stratford Canning, Wellington, Codrington, J.G.Eynard, John O'Brien, A.Ubicini, John Blackie, M.Piscatory, Guizot, Brynow, Clarendon κ.ά. (1830-1864).